

Врз основа на член 170 став (1) од Законот за заштита на потрошувачите (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.236/22 и 3/25), Владата на Република Северна Македонија, на седницата, одржана на 4 февруари 2025 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ ЗА 2025 ГОДИНА

I. ВОВЕД

Со оваа програма се утврдуваат основните цели на политиката за заштита на потрошувачите, мерките и активностите за остварување на политиката за заштита на потрошувачите, советувањето, едукацијата и информирањето на потрошувачите и средствата за реализирање на оваа програма.

II. ЦЕЛИ НА ПОЛИТИКАТА ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ

Основната цел на политиката за заштита на потрошувачите е унапредување и заштитата на правата на потрошувачите.

Согласно стратешките приоритети на Европската Унија за подобрување на квалитетот на живот на граѓаните, високите стандарди за заштита на потрошувачите утврдени во оваа програма, се однесуваат на:

- подобрување на законодавството за заштитата на потрошувачите;
- подобрување на информираноста и едукацијата на потрошувачите, како и подигање на свеста за нивните права и
- зајакнување на соработката помеѓу институциите вклучени во заштитата на потрошувачите и поддршка на невладиниот сектор, во делот на заштита на потрошувачите.

Приоритетите од ставот 2 на овој дел, имаат за цел:

1. Зголемување на транспарентноста на информациите за заштита на потрошувачите, како и советување и едукација на потрошувачите за правата пропишани во прописите од областа на заштитата на правата на потрошувачите;
2. Координација на активностите за надзор и зајакнување на соработката помеѓу институциите вклучени во заштитата на потрошувачите и невладиниот сектор, за обезбедување информации и помош за потрошувачите и
3. Обезбедување финансиска поддршка за невладините организации за заштита на потрошувачите, за обезбедување информации и помош за потрошувачите.

III. ПЛАНИРАНИ МЕРКИ И АКТИВНОСТИ ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПОЛИТИКАТА ЗА ЗАШТИТА НА ПОТРОШУВАЧИТЕ, КАКО И СОВЕТУВАЊЕ, ЕДУКАЦИЈА И ИНФОРМИРАЊЕ НА ПОТРОШУВАЧИТЕ И СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ОВАА ПРОГРАМА

1. МИНИСТЕРСТВО ЗА ЕКОНОМИЈА И ТРУД

Министерството за економија и труд во рамки на развивање и унапредување на политиката за заштита на потрошувачите ќе ги реализира следните активности:

Цел 1. Зголемување на транспарентноста на информациите за заштита на потрошувачите, како и советување и едукација на потрошувачите за правата пропишани во прописите од областа на заштита на правата на потрошувачите.

Планирани активности:

1.1. Одбележување на 15 март, Светскиот ден на правата на потрошувачите, Темата на настанот е мотото Светскиот ден на правата на потрошувачите за 2025 година, Тема „Јасни права за сите потрошувачи: Заедно во борбата за фер и пристапни услови“.

Учесници: Министерството за економија и труд, Министерството за финансии, Министерството за економија и труд - Државниот пазарен инспекторат, Министерството за здравство - Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија, Агенцијата за електронски комуникации, Агенцијата за лекови и медицински средства, Министерството за образование и наука - Бирото за развој на образованието, Советите за заштита на потрошувачите формирани од општините, односно Градот Скопје, стопанските комори, бизнис заедницата и здруженија.

Потребни средства: 60.000,00 денари

Цел 2. Координација на активностите за надзор и зајакнување на соработката помеѓу институциите вклучени во заштитата на потрошувачите и невладиниот сектор, за обезбедување информации и помош за потрошувачите

Планирани активности:

1.2. Организирање на работна средба со институциите и невладиниот сектор, вклучени во заштитата на потрошувачите, за унапредување на соработката и координацијата на

активностите.

Учесници: Министерството за економија и труд, Министерството за правда, Министерството за здравство, Министерството за социјална политика, демографија и млади, Министерството за финансии, Министерството за економија и труд - Државниот пазарен инспекторат, Министерството за здравство - Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Министерството за животна средина и просторно планирање - Државниот инспекторат за животна средина, Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија, Агенцијата за електронски комуникации, Министерството за образование и наука - Бирото за развој на образованието, стопанските комори и здруженија за заштита на потрошувачите во Република Северна Македонија.

Оваа активност не бара финансиски средства за реализација

Цел 3. Обезбедување финансиска поддршка за невладините организации за заштита на потрошувачите, за обезбедување информации и помош за потрошувачите

Планирани активности:

1.3. Финансиската поддршка на здруженијата за заштита на потрошувачите, односно невладините организации за заштита на потрошувачите се врши преку доделување на финансиски средства за реализација на програма (проект) за заштита на потрошувачите согласно доставените предлог програми (проекти) за заштита на потрошувачите за спроведување на следното:

-подигање на потрошувачката свест и култура;

-информирање и советување на потрошувачите во рамки на советите за заштита на

потрошувачи формирани од општините, односно Градот Скопје, односно невладините организации за заштита на потрошувачите;

-правни совети на потрошувачите;

-медиумски кампањи;

-доставување на мислења и иницијативи за доуредување на прописите од областа на заштитата на правата на потрошувачите ;

- консултантска поддршка на совети за заштита на потрошувачите формирани од општините, односно Градот Скопје;

- финансиска поддршка на здруженијата за заштита на потрошувачите, односно невладините организации за заштита на потрошувачите за чланарина во Европската организација на потрошувачите - BEUC и Светската потрошувачка организација -Consumers International и

- други активности согласно Законот за заштита на потрошувачите (*).

Распределувањето на финансиските средства за реализација на програми (проекти) за заштита на потрошувачите ќе се спроведе со објавување на Јавен повик за доделување на финансиски средства за реализација на програма (проект) за заштита на потрошувачите.

Учесници: Здруженија за заштита на потрошувачите и невладините организации за заштита на потрошувачите

Потребни средства: 1.600.000,00 денари

Вкупно потребни средства: 1.660.000,00 денари.

2. МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИИ

Министерството за финансии како член на Координациското тело за финансиска едукација и финансиска инклузија во рамки на развивање и унапредување на политиката за заштита на потрошувачите во областа на финансиските услуги ќе ги реализира следните активности:

Цел 1. Зголемување на транспарентноста на информациите за заштита на потрошувачите, како и советување и едукација на потрошувачите за правата пропишани во прописите од областа на заштита на правата на потрошувачите.

Планирани активности:

2.1. Предавања и презентации во основните и средните училишта и во високообразовните установи од областа на финансискиот систем за „Денови на финансиска писменост“ - ноември/декември 2025 година, со цел обезбедување на структурен пристап за зголемување на информираноста на јавноста за заштита на потрошувачите во делот на финансиските друштва и подигнување на јавната и институционалната перцепција за позицијата, надлежностите и активностите на Министерството за финансии.

2.2. Соработка со Министерството за образование и наука - Бирото за развој на образованието и Министерството за образование и наука за изработка на наставни теми и посебен предмет за финансиска едукација во образовниот систем.

Учесници: Министерство за економија и труд, Министерството за финансии, Министерството за образование и наука - Бирото за развој на образованието, основните и средните училишта и високообразовните установи од областа на финансискиот систем.

2.3. Изработка на едукативен кодекс со добри практики за работење на финансиските друштва согласно законската регулатива од областа на заштитата на потрошувачите –корисници на финансиски услуги од финансиските друштва.

2.4. Организирање на работни состаноци со претставници од Министерство за финансии на САД во областа на зајакнување на супервизијата над финансиските друштва и заштитата на потрошувачите.

За овие активности не се потребни финансиски средства за реализација.

3. МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

Државен санитарен и здравствен инспекторат

Државниот санитарен и здравствен инспекторат со цел запознавање на потрошувачите, односно пациентите, со инструментите со кои истиот располага за зголемување на транспарентноста и достапноста на информациите, едукацијата во областите од интерес на организациите на потрошувачи/пациенти, како и обезбедување добра соработка и поддршка за невладините организации за заштита на потрошувачите и заштита на правата на пациентите ќе ги реализира следните активности:

Цел 1. Зголемување на транспарентноста на информациите за заштита на потрошувачите, како и советување и едукација на потрошувачите за правата пропишани во прописите од областа на заштитата на правата на потрошувачите

Планирани активности:

3.1 Организирање на работен состанок на кој ќе се спроведе обука на инспекторите од Министерство за здравство - Државниот санитарен и здравствен инспекторат со цел да бидат информирани и едуцирани при постапувањето по Законот за заштита на потрошувачите (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.236/22 и 3/25) во делот кој е во надлежност на Државниот санитарен и здравствен инспекторат и нацрт на текст на Закон за безбедност на козметичките производи.

Учесници: инспекторите од Министерство за здравство-Државниот санитарен и здравствен инспекторат

3.2 Организирање на работна средба за информирање за нацрт-текст на Законот за безбедност на козметичките производи, со цел на запознавање за новите одредби од законот со соодветното законодавство на Европската Унија.

Учесници: Министерство за економија и труд, претставници од Советот за заштита на потрошувачите формиран од Владата на Република Северна Македонија, претставници на Советите за заштита на потрошувачите формирани од општините, односно Градот Скопје и организации за заштита на потрошувачите.

За овие активности не се потребни финансиски средства за реализација.

4. МИНИСТЕРСТВО ЗА ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

Биро за развој на образованието

Министерство за образование и наука-Бирото за развој на образованието согласно насоките на Европската Унија континуирано ќе ги реализира активностите за едукација на учениците од областа за заштита на потрошувачите во воспитно образовниот процес во насока на подобрување на информираноста и едукацијата за остварување на своите права и подигање на нивната свест како потрошувачи и тоа:

Цел 1. Зголемување на транспарентноста на информациите за заштита на потрошувачите, како и советување и едукација на потрошувачите за правата пропишани во прописите од областа на заштита на правата на потрошувачите.

Планирани активности:

4.1. Континуирано следење на реализацијата на наставните програми во основното образование со кои што учениците се стекнуваат со знаења, вештини и компетенции поврзани со зголемување на свеста за правата и потребите на потрошувачите, односно развивање на компетенциите за иновации, претприемништвото, финансиската писменост, личниот и социјалниот развој, како и за општествена и демократска култура предвидени со Националните стандарди за постигнувањата на учениците на крајот од основното образование, изработени врз основа на Стратегијата за образованието 2018-2025 година и клучните компетенции за доживотно учење развиени од Европската Комисија.

Учесници: Министерство за образование и наука - Бирото за развој на образованието и основните училишта во Република Северна Македонија.

4.2. Континуирана стручно-инструктивна поддршка на воспитно-образовниот кадар во основното образование во реализацијата на наставните програми, темите, содржините и активностите предвидени за поголема информираност за потрошувачките права и политики, а во согласност со Законот за заштита на потрошувачите (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.236/22 и 3/25).

Учесници: Министерство за образование и наука - Бирото за развој на образованието и основните училишта во Република Северна Македонија.

4.3. Континуирано следење на реализацијата на наставните програми во средното образование со кои што учениците се стекнуваат со знаења, вештини и компетенции поврзани со зголемување на свеста за правата и обврските на потрошувачите, односно за правењето правилен избор на производи и услуги.

Учесници: Министерство за образование и наука - Бирото за развој на образованието и средните училишта во Република Северна Македонија.

4.4. Континуирана стручно-инструктивна поддршка на воспитно-образовниот кадар во средното образование во реализацијата на наставните програми, темите, содржините, проектните активности и содржините програмирани од училиштата предвидени за поголема информираност за потрошувачките права и политики, а во согласност со Законот за заштита на потрошувачите (*) („Службен весник на Република Северна Македонија“ бр.236/22 и 3/25).

Учесници: Министерство за образование и наука - Бирото за развој на образованието и средните училишта во Република Северна Македонија.

4.5. Работни средби/работилници со воспитувачите во детските градинки со цел уште од најрана возраст децата финансиски да се опишменуваат и да се стекнуваат со знаења, вештини и компетенции поврзани со правата и обврските на потрошувачите, како и за правата за заштита и безбедност на производи.

Учесници: Министерство за образование и наука - Бирото за развој на образованието, Министерството за економија и труд, детските градинки во Република Северна Македонија, Министерството за здравство-Државниот санитарен и здравствен инспекторат и организации за заштита на потрошувачите во Република Северна Македонија.

4.6. Организирање на јавен повик за најдобра ликовна творба по повод Светскиот ден на правата на потрошувачите наменет за децата од детските градинки и за учениците од основното и средното образование. Темата на јавниот повик е мотото на Светскиот ден на правата на потрошувачите за 2025 година, односно „Праведна транзиција кон одржлив начин на живеење“.

Учесници: Министерство за образование и наука - Бирото за развој на образованието, Министерството за економија и труд, организации за заштита на потрошувачите во Република Северна Македонија и основните и средните училишта во Република Северна Македонија

4.7. Како член на Координациското тело за финансиска едукација и финансиската инклузија во рамки на развивање и унапредување на политиката за заштита на потрошувачите во областа на

образованието, Министерство за образование и наука-Бирото за развој на образованието ќе учествува во следењето на Стратегијата за финансиска писменост и инклузија, како и во годишниот Конкурс за учениците во основното и средното образование по повод светскиот Ден на штедењето- 31 октомври, во организација на Народната банка на Република Северна Македонија и Министерството за финансии.

Учесници: Народната банка на Република Северна Македонија, Министерството за финансии, Министерство за образование и наука - Бирото за развој на образованието, основните и средните училишта во Република Северна Македонија, организации за заштита на потрошувачите во Република Северна Македонија.

Вкупно потребни средства: 180.000,00 денари.

5. АГЕНЦИЈА ЗА ХРАНА И ВЕТЕРИНАРСТВО НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија во рамки на развивање и унапредување на политиката за заштита на потрошувачите во областа на храната ќе ги реализира следните активности:

Цел 1. Зголемување на транспарентноста на информациите за заштита на потрошувачите, како и советување и едукација на потрошувачите за правата пропишани во прописите од областа на заштита на правата на потрошувачите.

5.1. Едукација на потрошувачите за правата пропишани во прописите од областа за заштита на потрошувачите и прописите за безбедност на храна.

Едукативни работилници за Советите на потрошувачи кои ќе се спроведат во 8 плански региони на тема: Правилно информирање за храна прв чекор за безбедно здравје.

Учесници: Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија во соработка со Министерството за економија и труд, претставници од Советот за заштита на потрошувачите формиран од Владата на Република Северна Македонија, односно градот Скопје, општините и претставници на Советите за заштита на потрошувачите формирани од општините, односно градот Скопје.

5.2 Едукативни работилници на Комисии за заштита на права на пациенти кои ќе се спроведат во 8 плански региони на тема: Придобивки за здравје, мода или заблуда при купување на храна (нутритивни означувања, додатоци во исхрана, здравствени тврдења).

Учесници: Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија во соработка со Министерството за здравство, Министерство за здравство-Државен здравствен и санитарен инспекторат, Комисии за заштита на права на пациенти, општините, односно Градот Скопје и невладините организации.

5.3 Едукативни работилници на младата популација во основни и средни училишта на тема: Електронска трговија на храна, медиумска промоција и рекламирање на храна, додатоци во исхрана и храна за спортисти – Вистинска приказна или заблуда.

Учесници: Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија во соработка со Министерството за економија и труд, Министерство за образование и наука - Бирото за развој на образованието, основните и средните училишта во Република Северна Македонија.

5.4. Едукативна емисија на тема: Улогата на Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија да ги штити потрошувачите при изборот на храна.

Учесници: Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија

За овие активности не се потребни финансиски средства за реализација.

6. АГЕНЦИЈА ЗА ЕЛЕКТРОНСКИ КОМУНИКАЦИИ

Агенцијата за електронски комуникации во рамки на развивање и унапредување на политиката за заштита на потрошувачите во областа на заштитата на правата на крајните корисници на електронски комуникациски услуги ќе ги реализира следните активности:

Цел 1. Зголемување на транспарентноста на информациите за заштита на потрошувачите, како и советување и едукација на потрошувачите за правата пропишани во прописите од областа на заштитата на правата на потрошувачите.

Планирани активности:

6.1 Зголемување на свесноста на средношколците за користењето на електронски комуникациски услуги преку едукација и обезбедување поддршка со организирање на кампања во средните училишта и презентирање на Законот за електронските комуникации од страна на вработени во Агенцијата за електронски комуникации- Секторот за заштита на правата на корисниците во делот за заштита на корисниците и на Правилникот за видот и содржината на податоците и информациите за општите услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги кои ги објавуваат операторите и за видот и содржината на податоците.

6.2. Спроведување на анкетен прашалник на тема „Кои се моите права и обврски како корисник“ преку социјалните мрежи, за истражување на степенот на информираност на граѓаните од областа на заштитата на правата на крајните корисници на електронски комуникациски услуги, правата и обврските на корисниците, како и правата и обврските на давателите на електронски комуникациски услуги.

Оваа активност не бара финансиски средства за реализација.

6.3 Зголемување на свесноста на вработените во јавниот сектор за користењето на електронски комуникациски услуги преку едукација и обезбедување поддршка со организирање на кампања во државни институции и презентирање на Законот за електронските комуникации од страна на вработени во Агенцијата за електронски комуникации-Секторот за заштита на правата на корисниците во делот за заштита на корисниците и на Правилникот за видот и содржината на податоците и информациите за општите услови во однос на пристапот и користењето на јавните комуникациски услуги кои ги објавуваат операторите и за видот и содржината на податоците. За овие активности не се потребни финансиски средства за реализација.

IV. ИЗВЕШТАЈ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕТО НА ОВАА ПРОГРАМА

Министерот за економија и труд, најдоцна до февруари 2026 година, доставува до Владата на Република Северна Македонија извештај за спроведувањето на оваа програма.

V. СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗИРАЊЕ НА ОВАА ПРОГРАМА

Мерките и активностите од оваа програма ќе се реализираат во рамките на обезбедените средства во Буџетот на Република Северна Македонија за 2025 година за Министерството за економија и труд, Министерството за финансии, Министерството за здравство-Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Министерството за образование и наука-Бирото за развој на образованието и Агенцијата за храна и ветеринарство на Република Северна Македонија во вкупен износ од 1.840.000,00 денари.

VI. ВЛЕГУВАЊЕ ВО СИЛА

Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Северна Македонија“.

Бр. 50-728/13

4 февруари 2025 година

Скопје

Заменик на претседателот

на Владата на Република

Северна Македонија,

Љупчо Димовски, с.р